

Bernadetta Cich

Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

INTEGRACJA POTRZEB RYNKU PRACY I DYDAKTYKI UNIWERSYTECKIEJ W ZDOBYWANIU KOMPETENCJI ZAWODOWYCH

Abstract   **Integrating the needs of the labor market and university didactics in acquiring professional competences.** The University prepares young people for full participation in social life by providing knowledge and skills as well as developing practical professional competences. Responsibility for the future of young people reinforces the need to reconcile the identity of universities as centers for the development of thought with practical education. The aim of this article is to show the activities of the Institute of Journalism and Social Communication at the Pontifical University of John Paul II in Krakow, enabling students to combine academic education with professional preparation as part of an internship project. The article describes this project, its context and practical significance.

Integracja potrzeb rynku pracy i dydaktyki uniwersyteckiej w zdobywaniu kompetencji zawodowych. Uniwersytet przygotowuje młodych ludzi do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, dostarczając wiedzy i umiejętności, a także rozwijając praktyczne kompetencje zawodowe. Odpowiedzialność za przyszłość młodych ludzi wzmacnia potrzebę pogodzenia tożsamości uniwersytetów jako ośrodków rozwoju myśli z kształceniem praktycznym. Celem niniejszego artykułu jest pokazanie działań Instytutu Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie, umożliwiających studentom połączenie kształcenia akademickiego z przygotowaniem zawodowym w ramach projektu stażowego. Artykuł zawiera opis tego projektu, jego kontekst i praktyczne znaczenie¹.

---

¹ Projekt „Stáže dla studentów dziennikarstwa i komunikacji społecznej Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II”, nr POWR.03.01.00-S129/17, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Keywords University, students, internships, knowledge, skills, competences

Uniwersytet, studenci, staże zawodowe, wiedza, umiejętności, kompetencje

W środowiskach akademickich, w dobie przemian rynku, nieograniczonego dostępu do wiedzy, dzięki cyfryzacji i reformom uczelni wyższych, a więc także struktur organizacyjnych i wizji naukowo-dydaktycznych, nieustannie trwają dyskusje o roli uniwersytetów we współczesnym świecie. Dylematy dotyczą zagadnień związanych z treścią kształcenia na styku teoria – praktyka, a więc i tożsamości pojęcia uniwersytet w odróżnieniu od wyższych szkół zawodowych. Dyskusja dotyczy też sposobu, modelu i systemu kształcenia, który definiowany jest jako odległy czasowo, odpowiadający rzeczywistości XIX wieku, a więc i odległy od wymogów rynku pracy i wymaganego modelu aktywności pracownika. Rodzi się pytanie, czy uniwersytet, szczególnie ten o profilu humanistycznym, powinien kształcić człowieka podnosząc tylko jego poziom intelektualny, formować pogłębioną myśl i logiczną refleksję, czy dostarczać również wiedzę i umiejętności praktyczne, oczekiwane przez rynek pracy.

Jack J. Santorski psycholog biznesu, profesor honorowy Szkoły Biznesu Politechniki Warszawskiej w wywiadzie dla Business & Prestige zauważa problem, przywołując obrazową sytuację: „Kiedyś znajomy spytał się mnie, czy powinien wysłać córkę na średnie studia managerskie, w sytuacji, gdy ona chce jechać na wolontariat. Odpowiedziałem, żeby oczywiście jechała na wolontariat, bo będzie miała swoje własne, wybrane życiowe doświadczenie. Pozna globalny kontekst świata i ludzi z całego globu, z którymi potem stworzy takie, a nie inne sieci kontaktów. Nie zrobi tego siedząc gdzieś w ławce i słuchając (z całym szacunkiem) moich rówieśników, którzy opowiadają o tym, co było aktualne 15 lat temu”².

Do dyskusji dołącza się głos studentów, którzy wybierają ofertę kształcenia dającą wyraźną perspektywę znalezienia dobrze płatnej pracy, a co za tym idzie – osiągnięcia statusu materialnego, który pozwala na godne i swobodne ekonomicznie życie. Studenci w znakomitej większości, co ujawniają w otwartych rozmowach, poszukują tych zajęć i doceniają te oferty dydaktyczne, które mają wymiar praktyczny. Z analizy rozmów można wnioskować, że model myślenia młodych ludzi determinuje silna ekonomia, gdzie walutą jest czas studiowania, za który oczekują otrzymać wymierne efekty, w tym wypadku w postaci konkretnych umiejętności.

Jan Paweł II podczas wizyty w 1987 roku w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim podjął kluczowy problem odpowiedzialności za przyszłość studentów, której wymaga od Uniwersytetu: „Mamy wielu bardzo zdolnych młodych ludzi, nie brak talentów w pokoleniu współczesnych studentów, młodych pracowników nauki, którzy zaludniają nasze uczelnie akademickie! Czy mają wszystkie warunki potrzebne do tego, aby ich

---

w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. Operatorem środków jest Narodowe Centrum Badań i Rozwoju.

² J. Santorski, *Kobieta może być i kobieca, i drapieżna, i skuteczna w biznesie*, w: *Business & Prestige*, https://businessandprestige.pl/rozmowy-business-and-prestige-jacek-santorski/?fbclid=IwAR3B_eNQx-1FoGfL2QHuaDg1nIxRa_iiqfsW0vssepYniVdq50f7GXmwgHE (20.08.2019).

studia przyniosły pełny owoc? Tu, na ziemi ojczystej? Pytanie to dotyczy teraźniejszości, wyposażenia uniwersyteckich warsztatów pracy, kontaktów z ośrodkami przodującymi w nauce światowej. Pytanie to dotyczy także przyszłości. Jakie są perspektywy tego pokolenia? Perspektywy pracy – ten problem istnieje również w wielu krajach europejskiego Zachodu. Perspektywy życia, przede wszystkim mieszkania! Dachy nad głową dla młodych małżeństw i rodzin. Trzeba, ażeby te pytania były stawiane. One są tylko i wyłącznie wyrazem troski o człowieka. Uniwersytet zawsze był miejscem tej solidarnej troski. Kiedyś nadawano temu nazwę bratniej pomocy³.

Zatem wymiar praktycznego kształcenia, w czujności na zmiany społeczne i spójności z rynkiem pracy w odpowiedzialności za przyszłość młodych ludzi, którzy w zaufaniu do pracowników nauki i wybranego kierunku powierzają kilka lat swojego życia, jest kluczowy w myśli Jana Pawła II. Odpowiedni model kształcenia jest również wartością w procesie budowania społeczeństwa, które może czuć się bezpiecznie i perspektywnie we własnej ojczyźnie. Odpowiedzialność za tak tworzone miejsce w ojczyźnie dla młodego człowieka i ojczyzny samej, spoczywa w dużej mierze na uniwersytetach. „W duchu tej właśnie solidarnej troski – zauważa Jan Paweł II – pozwalam sobie powtórzyć to pytanie wobec was, drodzy Państwo. Uniwersytet z natury swojej służy przyszłości człowieka i narodu. Jego zadaniem jest stale wywoływać sprawę tej przyszłości w świadomości społecznej. Wywoływać w sposób niestrudzony, nieustępliwy. Mamy tylu młodych, obiecujących ludzi. Nie możemy dopuścić do tego, aby nie widzieli oni dla siebie przyszłości we własnej Ojczyźnie”⁴.

Odpowiedzialność ta spoczywa na pracownikach nauki, którzy prowadzą akademicką dydaktykę oraz tworzą jej strategię, kierunki i program akademicki. Jak podkreśla Jan Paweł II, zadania te muszą być spójne z rzeczywistością rynku pracy, przemianami społecznymi i profilem osobowościowym młodego człowieka: „Więc – jako również syn tej Ojczyzny – odważam się wyrazić pogląd, że trzeba przemyśleć wiele spraw życia społecznego, struktur, organizacji pracy, aż do samych założeń współczesnego organizmu państwowego, pod kątem przyszłości młodego pokolenia na ziemi polskiej. Uniwersytety, uczelnie, nie mogą odsunąć się od potrzeby dawania świadectwa w tej dziedzinie istotnej i podstawowej dla samego bytu Polski”⁵.

W myśli Jana Pawła wyraźnie rysuje się też potrzeba wizji przyszłości, jakiej wymaga od pracowników uniwersytetu, stawiając ich w roli liderów kształtujących przestrzeń państwa i kierunki zmian w społeczeństwie. Mówiąc językiem biznesu Jan Paweł II uświadamia ludzi nauki, że powinni być managerami społeczeństwa. Przywołując słowa Jacka Santorskiego, że „wizja bez implementacji jest halucynacją”⁶, można

³ Jan Paweł II, *Przemówienie do przedstawicieli świata nauki*, w: *Zintegrowana Baza Tekstów Papieskich*, Lublin 1987, <http://www.nauczaniejp2.pl/dokumenty/wyswietl/id/677> (20.08.2019).

⁴ Jan Paweł II, *Przemówienie do przedstawicieli świata nauki*, w: *Zintegrowana Baza Tekstów Papieskich*, Lublin 1987, <http://www.nauczaniejp2.pl/dokumenty/wyswietl/id/677> (20.08.2019).

⁵ Jan Paweł II, *Przemówienie do przedstawicieli świata nauki*, w: *Zintegrowana Baza Tekstów Papieskich*, Lublin 1987, <http://www.nauczaniejp2.pl/dokumenty/wyswietl/id/677> (20.08.2019).

⁶ J. Santorski, *Kobieta może być i kobieca, i drapieżna, i skuteczna w biznesie*, w: *Business & Prestige*, https://businessandprestige.pl/rozmowy-business-and-prestige-jacek-santorski/?fbclid=IwAR3B_eNQx-IfoGfL2QHuaDglNlxRa_iiqfsW0vssepYniVdq50f7GXmwxgHE (20.08.2019).

stwierdzić, iż poszukiwanie sposobów na zintegrowanie rynku i uniwersytetu, co podkreśla Jan Paweł II, jest kluczowym zadaniem i aktualnym wyzwaniem dla środowisk akademickich. Horyzont odpowiedzialności, przed pracownikami nauki, rysuje również potrzebę pogodzenia tożsamości uniwersytetów jako ośrodków rozwoju myśli z kształceniem praktycznym⁷.

1. IDEA PROJEKTU STAŻOWEGO

Do kontekstu wyżej opisanych problemów należy dołączyć specyfikę studiów takiej dziedziny jak dziennikarstwo, komunikacja społeczna czy szeroko rozumiane nauki o mediach. Rynek pracy dla dziennikarzy jest niestabilny. Miejsc pracy o pewnym systemie zatrudnienia jest niewiele, sposób zatrudniania budzi wątpliwości co do bezpieczeństwa socjalnego (brak emerytury, brak ubezpieczeń zdrowotnych – możliwości leczenia, itp.) i rozwoju materialnego (np. możliwość wzięcia kredytu). Jednakże adepci, a potem absolwenci studiów dziennikarskich posiadają kompetencje i umiejętności, które są poszukiwane i ogromnie cenione przez pracodawców w rozmaitych branżach: komunikatywność, elokwencja, samodzielność, determinacja, konsekwencja, sztuka argumentacji, wyobraźnia, kreatywność. Istotne też są tu umiejętności, takie jak tworzenie, najogólniej mówiąc, komunikatów tekstowych i obrazowych. Zatem znajomość rynku pracy dla dziennikarzy i nowych pól zawodowych, w których kompetencje adeptów dziennikarstwa są wartością pożądaną i wymierną dla pracodawców, sprawiła, że w Instytucie Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej widzieliśmy potrzebę szukania sposobów implementacji wizji otwierania dróg zawodowych studentom naszego Instytutu w myśl Jana Pawła II, zacytowaną wyżej. Jest to idea kształcenia, która w projekcie została sformułowana w następująco: „Podniesienie kompetencji osób uczestniczących w edukacji na poziomie wyższym, odpowiadających potrzebom gospodarki, rynku pracy i społeczeństwa”. Tak powstał projekt „Staże dla Studentów Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej”, dzięki któremu pozyskaliśmy około jednego miliona złotych w celu realizacji staży zawodowych dla naszych studentów⁸.

---

⁷ Ten aspekt rodzi również pytania o rodzaj, metody i sposób prowadzenia badań szczególnie w humanistyczno-społecznych dziedzinach nauki, gdzie „produkowanie artykułów” niewiele wnosi do rozwoju nauki i rozwoju gospodarki, ponieważ brakuje pomostów porozumienia między tymi dwoma obszarami oraz przedmiot badań nie zawsze jest jasno dookreślony.

⁸ Szczegóły dotyczące projektu zamieszczone są na stronie Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II, <http://www.upjp2.edu.pl/fundusze-unijne/sta%C5%BCe-dla-student%C3%B3w-dziennikarstwa-i-komunikacji-spo%C5%82ecznej-uniwrsytetu-papieskiego#overlay-context=node/674> (20.08.2019).

2. REALIZACJA PROJEKTU

Kierownikiem projektu, był ks. prof. dr hab. Michał Drożdż, który, od lat kierując Instytutem i będąc wieloletnim szefem mediów i kierownikiem rad medialnych mediów państwowych, tworzy przestrzeń dla łączenia w nauce i dydaktyce myśli teoretycznej z praktyczną. Specjalistą do spraw staży była mgr red. Bernadeta Cich, która jako zawodowy dziennikarz i pracownik naukowy poszukuje możliwości realizacji łączenia nauki i rynku zawodowego.

Cel wysokiej jakości kształcenia i rozwoju studentów dziennikarstwa, silnie zintegrowany z zakresem kształcenia, realizowanym w Instytucie Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej, zaowocował doбором pracodawców, którzy dawali szansę na zatrudnienie po stażu lub dzięki swej marce stawali się silnym argumentem w CV stażysty dla potencjalnego pracodawcy w przyszłości. Wybraliśmy pracodawców z dziedziny mediów, biznesu i urzędów, gdzie działały promocji, marketingu i PR oraz działy organizacyjno-eventowe odpowiadały kompetencjom i zainteresowaniom naszych studentów. Projekt był realizowany przy współpracy z następującymi instytucjami:

Telewizją Polską w Warszawie i oddziałem w Krakowie,
Radiem RMF – Kraków,
Radiem Kraków – Kraków,
Radiem Eska – Tarnów,
Royal Apartments – Gdańsk,
Smart Technology – Kraków,
Runmageddon – Warszawa,
Teatr Stary – Kraków,
Imicare – Kraków,
Urząd Miasta Zakopane – Zakopane,
Katalog 360 – Dublin (Irlandia),
Polonorama – Ateny (Grecja),
Francja – Paryż (Francja),
Sekcją Polską Radia Watykańskiego – Watykan (Włochy),
Training Vision – Malaga (Hiszpania),
Training Vision – Rimini (Włochy),
Polish Cultural Foundation – Tygodnik Polski – Londyn (Anglia),
Earley Media LTD – Londyn (Anglia).

Staże odbyło w sumie 67 studentów z 2 i 3 roku studiów (rok studiów 2017–2018). Każdy stażysta przepracował 360 godzin, otrzymując wynagrodzenie w wysokości przewidzianej w kosztorysie projektu. Studenci otrzymali również wsparcie w postaci dofinansowania mieszkań na czas stażu oraz w sfinansowaniu i organizacji przelotów na staże zagraniczne.

3. MOTYWACJE I PERSPEKTYWY ZAANGAŻOWANIA ZAWODOWEGO STUDENTÓW

Każdy aplikujący na staż student, oprócz wypełnienia dokumentów aplikacyjnych przeszedł rozmowę kwalifikacyjną. W większości studenci, a były to osoby między 20 a 25 rokiem życia i 1 osoba po 30. roku życia, wykazali się sporym doświadczeniem w rozwoju zainteresowań związanych z dziedzinami dziennikarstwa, jak pisanie, fotografowanie, filmowanie, ale też organizacją eventów PR, konferencji czy pracą w gastronomii na stanowisku kelnera. Niektórzy doświadczyli już profesjonalnej pracy w mediach lokalnych.

4. KOMPETENCJE I PREDYSPOZYCJE

Rozmowy kwalifikacyjne pozwoliły określić *personę* studenta Instytutu Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej. Osoby te w 90 % cechowała determinacja rozwoju i samodoskonalenia, samoświadomość, co do własnych zainteresowań i oczekiwań od rynku pracy. Zdecydowanie szukają takich miejsc rozwoju zawodowego, które zapewnią im status finansowy. Jednakże na etapie studiów szukają doświadczeń zawodowych, które wykształcą w nich konkretne umiejętności. Potrafili jasno i precyzyjnie określić, w jakiej dziedzinie dziennikarstwa chcieliby się rozwijać. Potrafili zdecydowanie wybrać media – radio, telewizję, bądź prasę lub też grafikę medialną, czy pracę w agencjach marketingowo-promocyjnych, jak również w działach promocyjno-reklamowych firm o dużym potencjale biznesowym. Jednakże byli otwarci, aby w obrębie wymienionych dziedzin zmienić destynację swoich zainteresowań. Około 10 % osób było otwartych na propozycje stażu ze strony Uniwersytetu, motywując to chęcią poznania zupełnie nowych dróg i możliwości zawodowych. Rozmowy kwalifikacyjne pozwoliły również na otwarcie niektórych studentów i wskazanie drogi do nowych, zawodowych auto-definicji. Każdy student z sukcesem ukończył staż. Kilka osób otrzymało pracę, którą godzi z dalszym studiowaniem w Instytucie. Niektórzy studenci jako wartość uzyskaną wymieniają: poznanie środowiska profesjonalnej pracy, zainteresowanie nowymi tematami, które poznali u danego pracodawcy, rozwój języka w praktycznym wykorzystaniu (staże zagraniczne), powiększenie siatki kontaktów i możliwość powrotu do miejsc stażu, otrzymanie pracy u innego pracodawcy, dzięki doświadczeniu na stażu. Dzięki stażom studenci zaczęli postrzegać Instytut jako miejsce szansy na przyszłość. Zdecydowanie zmienił się wizerunek w kierunku postrzegania Instytutu jako jednostki o wysokiej jakości kształcenia. Studenci pytają o kolejny projekt i oczekują kolejnych możliwości, które otwierają przed nimi rynek pracy.

WNIOSKI

Doświadczenie projektowe pokazuje, że realizacja wizji, jaką wyraził Jan Paweł II w 1987 roku, staje się nagłą potrzebą i wyzwaniem, przed jakim stoją środowiska akademickie uniwersytetów. Szczególnie trudne zadania stoją przed uniwersytetami o profilu humanistycznym czy społecznym. Ponieważ, o ile uczelnie techniczne, przyrodnicze, ekonomiczne, a nawet artystyczne czy z branży IT już w swoim przedmiocie kształcenia i badaniach naukowych zakładają mocny rozwój strony praktycznej, o tyle uczelnie humanistyczne bazują głównie na rozwoju myśli teoretycznej. Wizjonerska myśl Jana Pawła II, gdzie imperatywem jest odpowiedzialność za przyszłość młodego człowieka, a co za tym idzie narodu, każe szukać modelu kształcenia, który prócz kształcenia myśli i osobowości zapewni absolwentom start w życie zawodowe bez lęku o przyszłość. Kładzie też nacisk na strategię programowe, które pozwolą zachować tożsamość uniwersytetom, odróżniającą je od wyższych szkół zawodowych.

Doświadczenie tego projektu oraz innych projektów z dziedziny dziennikarstwa realizowanych w instytucie skłania też do refleksji o potrzebie nowej formuły kształcenia w ogóle, jeśli chodzi o program, godziny zajęć i system weryfikacji wiedzy i umiejętności. Ciekawym wnioskiem z doświadczeń projektowych jest myśl, że trzeba również szukać sposobów dotarcia do pracodawców, którzy wciąż profil absolwenta studiów dziennikarskich rozumieją w sposób stereotypowy. Jednym ze sposobów dotarcia do pracodawców, co zostało wykorzystane w projekcie na etapie pozyskiwania miejsc stażowych, jest komunikowanie dyrektorom i szefom firm twardych umiejętności i kompetencji oraz cech osobowościowych, jakie nabywają studenci dziennikarstwa podczas studiów w Instytucie Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej.

Różne sposoby na spotkanie, dialog i platformy wymiany myśli, które dadzą możliwość komunikacji z potencjalnym pracodawcą są szansą na pomost pomiędzy nauką a rynkiem pracy. Na takim pomoście naukowcy są w stanie zauważyć konkretne potrzeby obszaru gospodarki, biznesu, przedsiębiorstw i w ich kontekście zdefiniować przedmioty badań naukowych, dostosować metody, dookreślić obszar rzeczywistości i przeprowadzić badania oraz sformułować wnioski, które może do swojej praktyki wdrożyć dany przedsiębiorca czy dana instytucja.

LITERATURA

Jan Paweł II, *Przemówienie do przedstawicieli świata nauki*, w: *Zintegrowana Baza Tekstów Papieskich*, Lublin 1987, <http://www.nauczaniejp2.pl/dokumenty/wyswietl/id/677> (20.08.2019).

Projekt „Staże dla studentów dziennikarstwa i komunikacji społecznej Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II”, nr POWR.03.01.00-S129/17, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. Operatorem środków jest Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, <http://www.upjp2.edu.pl/fundusze-unijne/>

sta%C5%BCe-dla-student%C3%B3w-dziennikarstwa-i-komunikacji-spo%C5%82ecznej-uniwersytetu-papieskiego#overlay-context=node/674 (20.08.2019).

Santorski J., *Kobieta może być i kobieca, i drapieżna, i skuteczna w biznesie*, w: *Business & Prestige*, https://businessandprestige.pl/rozmowy-business-and-prestige-jacek-santorski/?fbclid=IwAR3B_eNQx-lFoGF12QHuaDg1nIxRa_iiqfsW0vssepYniVdq50f7GXmwgxHE (20.08.2019).